

К. Г. Христовичъ, 1939

Най-модерниятъ ловъ е тоя съ дресирани соколи

(Изъ личнитъ спомени и преживелици на единъ спортистъ)

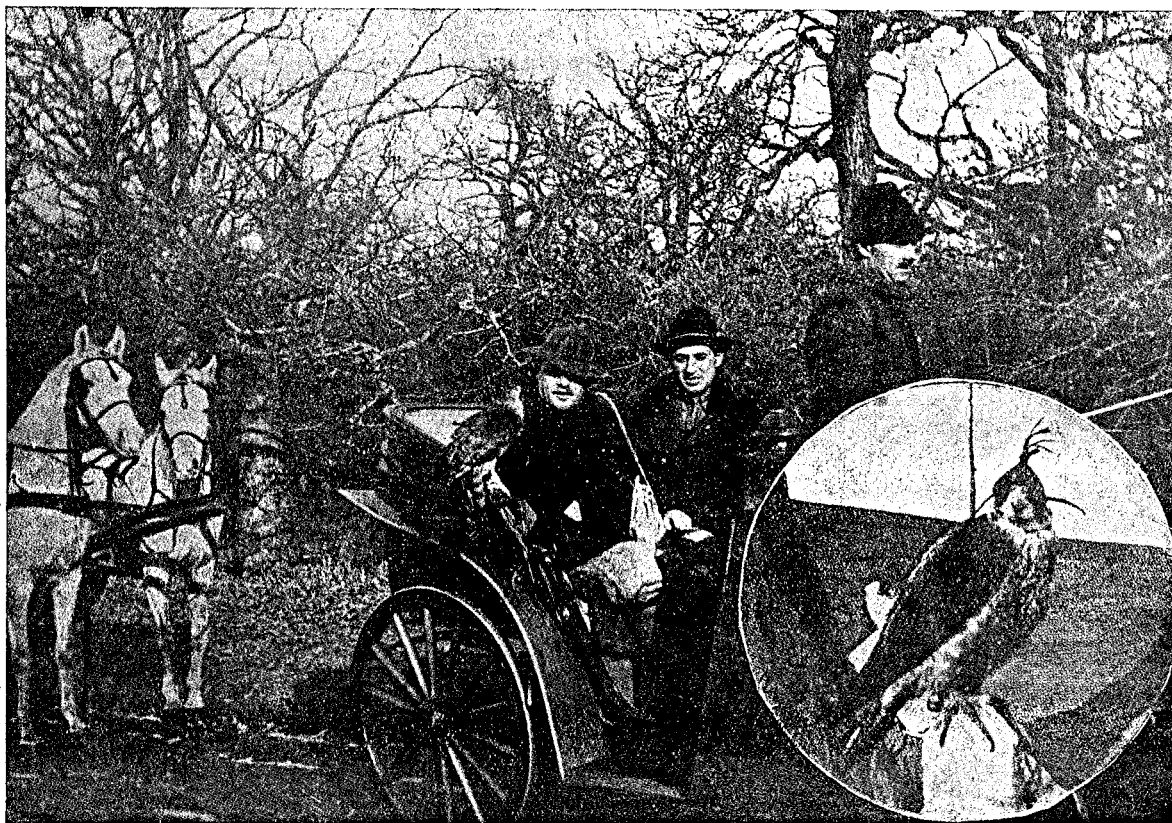
Има ли нѣщо по-привлекателно, по-чаровно и по-здоровно отъ ловния спортъ? Едва що проходило, детето тича по летящитъ пѣстри пепедуци съ една първична и унаследена страсть, съ каквато по-голѣмитъ деца дебатъ и замѣрятъ полудивитъ врабчета. Съ сѣщото това естествено влечение младежи, възрастни, та дори и старци напушатъ ежедневнитъ си занятия, изоставятъ сладоститъ и горчевинитъ на домашния животъ и се втурватъ, презипълнени съ трепетни надежди, изъ тайнственитъ гѣстази на гората или по безбрежното зелено поле, залапни отъ ведъръ въздухъ и отъ розовитъ лъчи на животворното слънце.

За лова, човѣкъ е опитомилъ кучето, това се смѣта отъ Тусенелъ за най-голѣмата културна придобивка. По-късно пакъ заради лова, човѣкъ измислилъ лѣка и стрелитъ. Преди 2,500 години е билъ известенъ вече и лова съ дресирани соколи въ Азия, отъ кждето той е билъ пренесенъ въ Африка и Европа. Тукъ тоя спортъ се е опражнявалъ въкове наредъ, особено отъ крале и боляри. Ловътъ съ соколи още въ I вѣкъ е билъ народенъ спортъ и въ нашата страна измежду древнитъ Траки. Въ едно известие на Псевдо Аристотелъ се съобщава, че при

на тоя родъ ловъ и соколитъ, както и соколаджитъ сж си доставили отъ българскитъ балкански селища. Селото Костенецъ е давало въкове наредъ соколи и соколаджи на султанитъ и е придобило особени права за жителитъ си. До скоро кореняцитъ се смѣтали за по-високо поставена класа — *доганджи* и мѣчно се сродявали съ *раетитъ* — пришълцитъ въ селото! Съ усвършенстване на ловнитъ пушки и дресировката на пичаритъ, ловътъ съ соколи, полѣка лека, билъ изоставенъ въ Европа.

Все пакъ обаче има почитатели и на оригиналнитъ и романтични ловове. Единъ такъвъ страстенъ ловецъ е нашиятъ приятелъ баронъ Геца де Кишъ, директоръ на кралскитъ ловища въ Унгария. И за да задоволи нашето любопитство, той не отдавна за втори пътъ ни демонстрира ловъ съ соколи изъ прекраснитъ кралски ловища, впечатленията отъ който ще сподѣлимъ съ читателитъ на Природа.

Де Кишъ, който всѣка година урежда ловове на държавни глави, министри и високопоставени ловци изъ дебритъ на най-богатитъ съ дивечъ унгарски ловища, веднажъ завелъ на ловъ и единъ знатенъ махараджа отъ Индия. Трогнатъ отъ добрия

Графъ Де Кишъ, който ни взе въ своя фэйтонъ, държеше въ рѣка дресирания за ловъ ястребъ, докато ни запознаваше съ този чудноватъ модеренъ ловъ. Въ медалиона дресиранъ соколъ съ нахлузена шапчица, която го прави слепъ и послушенъ.

Амфиполъ (при устието на Струма) се виждали младежи да ловятъ яребици съ помощта на дресирани соколи. Съ идването на българитъ по нашата земя, този спортъ е намѣрилъ широкъ приемъ отъ царетъ и боляритъ, които и безъ това сж били голѣми любители на ловния спортъ и развлеченията. За това живо ни свидетелствуватъ народнитъ пѣсни и предания.

Отъ Балканитъ този спортъ преминава въ Европа и е билъ пай-приятното развлечение на крале, херцоизи, графове и на тѣхнитъ жени. При дворцитъ и замѣцитъ сж били подържани специални дресьори и ловци за соколския ловъ. Фридрихъ Барбароса, билъ тѣй пристрастенъ, че самъ обучавалъ соколитъ си, а Фридрихъ II написалъ лично едно съчинение по този ловъ, като най-добъръ познавачъ. Франсоа I е ималъ 300 обучени соколи и шабъ отъ 70 души соколджий. Краля на Франция Филипъ Августъ е предлагалъ на турцитъ 1000 златни монети, да му повърнатъ уловения отъ тѣхъ ловджийски соколъ, а когато Баязидъ I уловилъ като пленници, въ битката при Никополъ, Наварския дукъ и много знатни царедворци, той не освободилъ пленницитъ, въпреки предлаганото му злато, докато не получилъ подаръкъ 12 исландски бѣли соколи, дресирани за ловъ. Турскитъ султани били страстни поклонници

приемъ, индускитъ владетель веднага му изпратилъ единъ индиецъ соколджия съ нѣколко дресирани ястреби и соколи. Сокола се употребява за ловъ на птици, яребици, диви патици и др., а ястреба за ловъ на зайци и зайци-подземници.

— Най-трудно е да се опитомятъ тѣзи хищници, казваше ни г. Де Кишъ — тѣй като тѣ сж най-свободолюбивитъ, радващи се на волень животъ птици. Кой ли може, да имъ запоявда изъ безбрежнитъ лазури, кждето тѣ сж пълни властелини? Ето защо, за да се сломи тѣхната вродена гордостъ и упоритостъ, върху главата на хищнитъ царствени птици дресьора отъ край време, нахлупва шапчица, която скрива бѣлия свѣтъ отъ очитъ имъ. По тоя начинъ тѣ сж неспособни сами да дирятъ храната си и да проявятъ каквато и да е инициатива. Въ началото на дресировката, птицата презъ всичкото време не се оставя на мира, като се движи непрекъснато прѣчката или тельта, върху която е качнала. Изнурена до смъртъ и оставена гладна съ дни, птицата изгубва своята гордостъ и упоритостъ и идва послушна като куче въ рѣцегъ на своя господаръ, който ѝ дава вкусното кърваво парче месо. Така той приучва птицата да идва винаги охотно на опредѣления трисриченъ викъ: хау-хау-хау. Хищника малко по-малко проявява известна признателностъ къмъ

своя дресьоръ, който я храни при нейната неволна слепота и идва веднага на повика, защото знае че ще получи нѣщо за ядене.

Въ единъ хубавъ слънчевъ день, ето ни изъ обширнитѣ гористи равнини на царското ловище. На всѣка крачка срѣщаме да пробѣгватъ сърни, стада отъ елени, ята отъ яребици и фазани. Тукъ тамъ изъ треволяка се виждатъ да бѣгатъ пъргави зайци-подземници. Тѣхнитѣ дълги уши стърчатъ смѣшно и се носятъ въ зигъ-загъ предъ сивото гѣвкаво тѣло на зайчето, което бърза да се скрие подъ земята въ първата срещната дупка. Тамъ отдолу изкопанитѣ лабиринтни галерии сж сигурното убежище на малкия гризачъ.

Директора на ловището милва върху ржката си, облечена съ дебела кожена ржкавица, дресирания ястребъ, съ нахлузена върху очитѣ му шапчица. Щомъ като се мърна по-наблизо едно зайче г. Де Кишъ веднага сне шапчицата и подхвърли високо ястреба. Хищника съ своя пронизващъ погледъ тутакси забеляза жертвата, която се провираше изъ тревата и се спусна бързо подире ѝ. За ястреба бѣше много лесно да изпревари зайчето, преди да се бѣ скрило то подъ земята. Той заби остритѣ си нокти въ кожухчето му и съ 3-4 удара на силната си човка умъртви жертвата. Придружаващиятъ ни дресьоръ изтича и отне лесно плячката на ястреба, който обаче отлетя и кацна на близо върху едно дърво. Сега настѣпи и

Ястреба очакваше отново нерадостната участъ да бжде пакъ послушенъ робъ на човѣка — властелина на свѣта.

Голѣмо бѣ задоволството на индуса-дресьоръ, милващъ послушната птица, която кацнала на ржката му, лакомо изяждаше разкъсания гълъбъ.

Гледката бѣ жестока и не тѣй приятна, затова присжствашата на този ловъ известна киноартистка Кети фонъ Наги, дъщеря на председателя на унгарскитѣ ловци — фонъ Наги предложи като домакиня, че е време да се завърнемъ и потърсимъ нѣщо и ние да похапнемъ.

Бѣхме приятно изненадани, особено гоститѣ чужденци, съ една много вкусна, но и много живописна вечеря, сложена на открито въ единъ селски дворъ. Свечеряваше се вече, когато файтончетата, теглени отъ красиви и стройни унгарски коне влѣзоха въ единъ обширенъ селски дворъ. Въ срѣдата гореше буенъ огънь, чийто отблясъци играеха по бѣлитѣ стени, нагиздени съ низи тютюнъ, червени пиперки и броеници отъ млади гжи. Селянкитѣ, както и по нашитѣ села бѣха боси и забрадени съ бѣли чисти кърпи, завързани подъ гущата. Тѣхнитѣ къси бѣли рокли бѣха бухнати, плисирани и съставени отъ десетина една върху друга нахлузени поли. Отпредъ малки и красиви престилки въ червенъ или виолетовъ цвѣтъ отговаряха хармонично на леко деколтиранитѣ корсажи, пристегнати добре въ

Съ бележникъ въ ржце, следехме ловъ съ дресирания ястребъ по бѣгачия зайкъ. Въ торбата, която носи графъ Геза де Кишъ е живиятъ гълъбъ, съ който се примамва отлетялия на свобода ястребъ, следъ като е уловилъ зайчето, което се вижда въ медалиона

най-голѣмата мжчнотия въ този видъ ловъ. Ястреба трѣбваше отново да се улови, за да бжде използванъ втори и трети пѣтъ.

Повикаха го изпърво съ характерния зовъ хау-хау-хау, но пустнатата на свобода царствена птица се чувстваше много, много щастлива, да вижда и да се радва отново на хубавата Божа свѣтлина, която ѝ бѣха отнесли. Съ широкъ замахъ на крилетѣ си тя се рейна въ лазурната безбрежна ширъ и съ видна наслада се виеше и носеше на мощнитѣ си крила.

Но и дресьора индусъ бѣше упоритъ. Той бѣ предвидилъ, че царя на въздуха, не тѣй лесно ще напусне овладяното си отново царство; затова си послужи пакъ съ човѣшка хитростъ и измама. Той извади веднага изъ торбата си и подхвърли въ въздуха единъ живъ, бѣлъ като снѣгъ гълъбъ, който бѣ привързанъ съ дълга тънка връвъ за краката.

Остриятъ погледъ на ястреба мигновено забеляза новата жертва и понеже дни наредъ не бѣ ялъ, глада помрачи и малкия разсъдъкъ който притежаваше. Ястреба тутакси зграбчи нещастниятъ гълъбъ и до като разкъсваше топлия му месо въ въздуха, индуса ловко теглеше връвта, така че жертвата, заедно съ вкопчения въ нея ястребъ бѣха пакъ въ ржцетѣ му.

талията. Изъ снѣжно бѣлитѣ муселинови, колосани и бухнати ржкани се подаваха изящно голитѣ закръглени ржце.

Мажетѣ седнали на купища слама пушеха съ лули, а когато станаха да ни посрѣщнатъ, тѣхнитѣ много широки панталони отъ бѣло платно изглеждаха въ полумрака на женски поли. Широкиятъ ржкани сж отъ чисто бѣло платно, както и извезанитѣ имъ живописни ризи, върху които носятъ добре пристегнати елеци отъ тъменъ платъ.

До като пъргави и красиви унгарки ни сервираха една великолепна национална вечеря отъ губияшъ или рагу по унгарски съ много и хубави плодове и златисто токайско вино, повиканитѣ цигани, голѣми майстори цигулари, свиреха унгарски рапсодии и чардаши (хора). Подъ игривитѣ звуци и край буния огънь се развихриха чудно-живописни танци и хора, които играни тукъ всрѣдъ унгарската пуста отъ истинския унгарски веселъ народъ оставиха незабравими за всички впечатления. Нѣколко мелодични народни пѣсни, които съ затаенъ дѣхъ изслушахме отъ пленителнитѣ устни на знаменитата Кети фонъ Наги, разиграха сърдцата ни, въ които хубава, културна, романтична и живописна Унгария зае навѣки едно мѣстиче.